

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 4. Vesperarum ex novo Testamento praerogativae. Vesper mundi finem significat. Oratio ad Dominum, ut nobiscum manere dignetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

O Sincera parens beatitatis,
 Cæli delitium, Deique proles,
 Pax terra columen, decusque morum,
 Pax cunctis potior ducum triumphis,
 Quos mundi colis abditos recessus?
 Hic te sollicito requirit æstu,
 Urbanos fugiens procul tumultus.
 Hic inter scopulos, vagosque fluctus,
 Spumantis pelagi latere credit.
 Hic deserta petit loca, & per antra
 Te quarens varias peragrat oras,
 Qua lucens oritur, caditque Titan.
 Hic ut te celer assequatur, aurum
 Congestum colit, atque dignitatum
 Regalem sibi præparat decorem.
 Hic æmens juga scandit, & remotos
 Perscrutatur agros: tamen superna
 Hi pacis nequeunt bonis potiri.
 Cur sic ergò tuum benigna Numen
 Calans implacidum relinquis orbem?
 Pacem sic ego sciscitabar: illa
 Respondit. Proprio imperare cordi
 Si nosti, tibi cognitumque Numen,
 Possessumque meum est: sinus receptam
 Sic me perpetuo coles amore.

§. I V.

*Vesperarum ex novo Testamento prerogative. Vesper mundi
 finem significat. Oratio ad Dominum, ut
 nobiscum manere dignetur.*

I. **S**Ed ad novum Testamentum accedo, cujus veritas,
 & gratia vergente mundi vespere admiranda divini

Verbi incarnatione facta est. Vesper mundierat, cum Christus venit, quia totus erat mundus in tenebris. Vesper erat, temporis scilicet plenitudo, & finis dierum, mundi senectus, & ultima ætas, ut Prophetæ futurorum præscii prænunderunt. Vesper erat omnibus, quos immanium delictorum squallor, quos diræ mortis tenebrosus horror urgebat. Porro per vesperam ultimam mundi pereuntis ætatem intelligi, qua *Verbum caro factum est*, testes sunt, ut alios præmittam, (*a* Origenes, & Augustinus. Nos sumus in quos devenerunt fines seculorum. Nos senescentis ævi postrema proles veteris abolitionem legis, novæ vidimus promulgationem. Vitiorum agmina ab incarnato Verbo expulsa, virtutes vidimus revocatas. Nobis æternæ beatitudinis ostium reclusurus æternus Dei filius Augusto Virginis thalamo inclusus est. Factus est mortalis Deus, ut nos faceret immortales. Verbum enim in Christo passum fuisse dicitur non simpliciter, sed ut loquitur (*b*) Rusticus Cardinalis, propter unionem propriificans ea quæ sunt passibilis naturæ per suificationem dispensativam: quod nos dicimus per Idiomatum communicationem. Quis non tantæ dignationis excessum dignis excipiat laudibus, digno colat affectu, digna gratiarum actione prosequatur? Vesper rursum erat, cum transiturus de hoc mundo ad Patrem instructa legali cœna agnum comedit cum lactucis agrestibus, ipse Agnus occisus ab origine mundi acerbissimæ suæ passionis amaritudinē præfigurans. Post hæc surgens à cœna immundos discipulorum pedes lavit, & terlit: tum regressus ad mensam vivifica instituit pretiosissimi sui corporis & sanguinis sacramenta. O cœnam admirandam! ô gratiam superexcellens! Idem Dominus conviva est & convivium; cibans & cibus; offerens & oblatio; victima sacerdotii sui, & suæ vi-

a Orig. hom. 7. in Exod. Augustinus ser. 75. de temp. *b* Rusticus libro contra Acephalos.

animæ sacerdos: Manducat homo panem Angelorum, qui jumentis insipientibus comparatus, fœnum ut bos comedere dignus erat. Cibum percipit vitæ, qui de cœlo descendit, cibum omnis suavitatis, sanctorum delicias, ferculum immortalitatis. Vinum bibit supercæleste, vinum germinans virgines, & aridas sitibundæ animæ fauces potu saliente in vitam æternam refocillat. In loco pascuæ, in loco uberi collocatus flumina mellis, fontes lactis, liquorem balsami fugit, torrente voluptatis potatur, & ab uberrimis cœlestis ambrosiæ inundationibus inebriatur. O cœleste convivium! ô suavissimam refectionem! ô amoris excessum! Hac ratione unus spiritus efficitur. Sponsa cum Sponso, Ecclesia cum Christo, anima cum Deo. Hac inquam ratione devotus animus deliciatur, totus spiritualis evadit, omnem concupiscentiæ nebulam evaporat, tantique amoris incendio succensus hominem comburit in homine, & in abscondito faciei Domini gloriatur. Tantam verò mysteriorum profunditatem vespertino tempore in vespere suæ passionis operatus est Dominus, ut nos etiam in vespertinæ synaxis celebratione memoriam abundantiæ suavitatis ejus eruçtemus. Propterea, ait (c) Origenes, in mundi vespera passus est Dominus, ut tu semper manduces de carnibus Verbi, quia semper in vespera es, usquequo veniat manè. Et si in hac vespera sollicitus fueris, & in fletu, ac jejuniis, atque omni labore justitiæ vitam duxeris, poteris & tu dicere: *Ad vesperum demorabitur fletus, & ad matutinum lætitia.* Lætaberis enim mane, id est in seculo futuro, si in hoc seculo fructum justitiæ in fletu, & labore collegeris.

II. Est hæc materia, quæ ducere diem possit, si cuncta horæ hujus mysteria recensere voluero. Vesper enim erat, cum è cruce depositus, & afflictissimæ ma-

c Origen. hom. 10. in Gen.

tris sinu exceptus dolorem ipsius innovavit, cum Angelipacis ad obsequium Reginæ circumstantes amarè flebant. Vesper erat, cum post triumphalem resurrectionem duobus discipulis euntibus in castellum Emaüs in habitu peregrini facundum se comitem adjunxit, ut corda propè desperantia mutua confabulatione ad spei constantiam revocaret. Sentiebant illi in scripturarum explicatione erumpentem ignem, qui per ossa diffusus totas animæ medullas ardentibus scintillis depascebat. Rursum per Vesperam finis mundi intelligitur, sicut dicit (*d*) Chrysologus; Vesper est cum finitur dies seculi, mundus à luce temporum cum declinat. Hæc est vespera, qua reddet Dominus unicuique juxta opera sua: in cujus rei typum duo Angeli impias civitates naturæ jura violantes devastante flamma consumpturi venerunt ad eas vespere, ut ipsa hora visitationis (quod (*e*) Abbas Tuitiensis notavit) tristissimæ peccatorum causæ conveniret. Hæc est vespera, qua durissima Hebræorum corda convertentur ad Dominum, & qui cœlestis doctrinæ pabulum tanquam cibum levissimum nauseabant, divini verbi famem patientur ut canes. Tunc multi fideles adorabunt bestiam, & dulcissimum Christi nomen saxo duriores abnegabunt, sicut scriptum est, (*f*) *Lupus ad vespeream vastavit eos*; & qui manè florebant, vespere decident, indurabuntur, & arescent. Hæc est vespera, de qua scriptum est, (*g*) *Ad vespeream demorabitur fletus*, hoc est de peccatoribus: nam de justis (*h*) Sophonias Propheta dicit, *Ad vespeream requiescent*. Est quoque vespera finis vitæ, ut sanctus (*i*) Abbas Rievallensis testatur, atque ejus item symbolicè exprimit casum qui post opera lucis opera inchoat tenebrarum, cujus sunt novissima pejora prioribus. Hastenebras, hunc occasum avertat à nobis Dominus, qui si nobiscum fuerit, etiam ves-

d Chrysol. serm. 18. *e* Rup. Abb. libro 6, in Gen. cap. 6. *f* Jerem. 5. 6.
g Psalm. 29. *h* Sophon. 2. 7. *i* Ælredus serm. de adventu Domini.

pere tenebris carebimus, & nox sicut dies illuminabitur.

III. Dicamus igitur cum discipulis illis, quorum cor ardens erat in via: *Mane nobiscum Domine*, mane nobiscum, quoniam advesperascit. Jam vespera mater noctis tenebras parturit, jam nos tristitia confundit, desperatio submergit, intraverunt aquæ usque ad animam, & non est substantia: jam mentes nostras horrenda concutit tempestas, jam frigus iniquitatis nos opprimit, glacies immunditiæ supercrefcit, jam sauciata conscientia terribilem iudicii sententiam pertimescit. Mane nobiscum, clementissime Domine, quoniam sine te nihil possumus, nihil sumus. Tu solatium nostrum, tu refugium, & virtus, tu es turris fortitudinis à facie inimici. Omnes occupat nox perfidia, deficit lux veritatis, prævalent scelera, refrigescit charitas; ad te autem sunt oculi nostri, ne pereamus. Mane nobiscum, ne tenebræ nos comprehendant, & non extinguatur in nocte lucerna lucens & ardens, quæ lucet nobis in loco isto caliginoso. Instat finis vitæ, diei vespera, eripe nos de potestate tenebrarum, & ne declines in ira à servis tuis, quia si nobiscum fueris, in medio umbræ mortis non timebimus mala, sed gratiæ tuæ fulgoribus coruscantes vitæ splendoribus illustrabimur in ipsa regione morientium. Bonum est tecum esse, Jesu dulcissime, mane nobiscum, & ne recedas à nobis: ostende nobis faciem tuam, & salvi erimus. Ecce longiores factæ sunt umbræ vesperi, imminet nox obscurissima, in qua nemo potest operari, mane nobiscum, & claude ostium à foris, donec pertranseant tenebræ, & iterum lux oriatur, & nobis ostium aperias, ostium fidei, & amoris; ostium contra ostium, quod in montis ædificio Ezechieli Prophetæ monstratum est. Tu quidem habitas in excelsis, & ascendis super Cherubim, & volas super pennas ventorum, & non valent servi tui invenire locum tuum, nisi tu descendens non graveris venire ad nos;

vel certè pertrahas ad te quærentes te, sicut pollicitus es dicens, *Omnia traham ad meipsum; & ecce vobiscum sum usque ad consummationem sæculi.* Memento igitur verbi tui, in quo nobis spem dedisti, & mane nobiscum in vespera vitæ hujus, ut adveniente horribili mortis nocte educas nos de carcere isto ad confitendum nomini tuo, tecumque perducas in admirabilem domum tuam, in qua nullæ sunt tenebræ, nulla mœstitia, sed lux perpetua, verum gaudium, & exultatio sempiterna. Ibi narrabimus quæ gesta sunt in via, quomodo cognovimus te in fractione panis. Ibi lætabimur in te, & cantabimus laudes tuas sine intermissione. Ibi sedebimus tecum in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, in requie opulenta.

§. V.

Quid sit Vesper, & quæ ejus etymologia. Qua hora vespertinum officium persolveri debeat. Notantur quadam de Lucernario, & hora lucernari. Mores nostros ab antiquis multum distare.

I. **I**psum nomen Vesperum à Græcis duxit originem: Inam ut testantur (a) Macrobius, & Isidorus, ab Hespero stella occidentali Vesper dicitur. Hæc una errantium est, de qua (b) Plinius, Infrà solem, ait ambit ingens sidus appellatum Veneris, alterno meatu vagum, ipsisque cognominibus æmulum Solis, & Lunæ: præveniens quippè, & ante matutinum exoriens Luciferi nomen accipit, ut sol alter diem maturans: contra ab occasu refulgens nominatur vesper, ut prorogans lucem, vicemque lunæ reddens. Notat Suidas verbo Ἑσπερος ὁ καλλιπτος. Primo Parmenidem deprehendisse eundem esse vesperum, & Luciferum, quod alii Pythagoræ tribuunt. De qua re sic canit Georgius (c) Pisides in Cosmurgia.

a Macrobius, l. 1. sat. 3. Isidorus, s. orig. c. 31. b Plin. lib. 2. cap. 3. c Pisid. v. 249.